

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-176

23.2.2021

Tryg Forsikring NUF

Reise/reisegods

Merkostnader knyttet til hjemreise – unntak for reiser til sted som UD fraråder – sikkerhetsforskrift om å sjekke offisielle reiseråd – skjult handlingsklausul?

Sikrede og hans ektefelle hadde opprinnelig kjøpt billetter til Iran i mars 2020, men reiseplanene ble endret flere ganger som følge av dødsfall i nær familie, medisinske forhold hos ektefelle og koronautbruddet. UD frarådet reiser til Iran som ikke var strengt tatt nødvendige, fra januar 2020 begrunnet i uroligheter i Iran og senere fra mars 2020 som følge av koronautbruddet. Ektefellen fremskyndet sin avreise til januar 2020 grunnet dødsfall i nær familie og ble under oppholdet i Iran syk og innlagt på sykehus. Sikredes reise til Iran ble avlyst grunnet koronautbruddet og ettersom han tilhørte en risikogruppe. Hjembilletten for ektefellen mars 2020 var langt dyrere enn normalt grunnet koronautbruddet. Sikrede krevde dekning for merkostnader knyttet til ektefellens hjemreise. Selskapet avslo sikredes krav, idet forsikringen ikke gjaldt for reise til steder som UD har frarådet reiser til på reisetidspunktet. Selskapet viste videre til fal. § 4-6 og sikkerhetsforskriftene vedrørende sikredes plikt til å sjekke reiseråd før avreise. Nemnda kom til at merutgiftene ikke var dekningsmessige da forsikringen ikke omfatter reiser til sted som UD har frarådet reiser til på reisetidspunktet, herunder at det ikke var dokumentert at reisen var strengt nødvendig. Nemnda kom videre til at forholdet mellom det objektive unntaket og sikkerhetsforskriftene var uklart, men at den objektive begrensningen var knyttet til et helt objektivt forhold, UD's reiseråd, og ikke til sikredes handlinger eller unnlatelser.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for merkostnader for hjemreise fra Iran.

Sikrede har reiseforsikring med sikredes ektefelle som medforsikret. Vilårene gjeldende fra 1.1.20 omfatter bl.a. dekning ved evakuering:

6.1. TILFELLER SOM KAN GI RETT TIL ERSTATNING

Selskapet erstatter utgifter til evakuering fra oppholdssted til bosted i Norge. Dette gjelder når Det norske utenriksdepartementet (UD) anbefaler å reise fra det aktuelle området, eller fraråder å reise inn i området.

Selv om UD ikke fraråder reise til området kan selskapet avtale med sikrede at evakueringsdekningen skal gjelde. Dette er aktuelt hvis det er forbundet med overhengende fare for liv eller helse å oppholde seg i det aktuelle området.

Selskapet erstatter utgifter til evakuering hvis sikrede oppholder seg i et område hvor det oppstår (se generelle vilkår punkt 4):

- krig eller alvorlige uroligheter
- terrorhandlinger
- naturkatastrofe
- epidemi.

(...)

Vilkårspkt. 3 har følgende unntak:

3. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringer gjelder på reiser i hele verden.

Unntak

Forsikringen gjelder ikke på:

(...)

- reise til sted som Det Norske Utenriksdepartementet (UD) fraråder innreise til på reisetidspunktet.

Sikredes forsikringsbevis fra 30.1.20 inneholder videre følgende sikkerhetsforskrift:

1.1. SJEKK OFFISIELLE REISERÅD

Før avreise plikter sikrede å sjekke offisielle reiseråd for det aktuelle området. Reiseråd finnes på Det norske utenriksdepartementets (UD) nettside www.landsider.no. Forsikringen gjelder ikke på reise til sted som UD fraråder innreise til på reisetidspunktet.

Sikrede har opplyst at han og ektefellen opprinnelig kjøpte billetter for å besøke familie i Iran i mars 2020, men at reiseplanene ble endret flere ganger som følge av dødsfall i nær familie, medisinske forhold hos ektefellen og koronautbruddet.

Da broren til sikredes ektefelle mistet livet i en arbeidsulykke, fremskyndet ektefellen sin avreise slik at hun reiste til Iran allerede 26.1.20, ca. en måned før planen. På dette tidspunktet gjaldt ifølge regjeringens nettsider følgende reiseråd for Iran:

REISERÅDET ER SIST OPPDATERT: 08.01.2020 - FORTSATT GYLDIG

Iran - reiseråd

Utenriksdepartementet fraråder reiser til Iran som ikke er strengt nødvendige.

Reiserådet var begrunnet i uroligheter i Iran.

Under oppholdet i Iran ble ektefellen syk og lagt inn på sykehus. Sikrede skulle i utgangspunktet følge etter, men hans reise ble avlyst som følge av koronautbruddet, og at han tilhørte en risikogruppe.

Den 14.3.20 frarådet Utenriksdepartementet reiser til alle land som ikke var strengt nødvendige, inkludert Iran.

Sikrede fremmet ifølge selskapet krav om dekning under reiseforsikringen 20.3.20.

Selskapet avslo kravet 24.3.20 under henvisning til at forsikringen ifølge vilkårene ikke gjaldt for reise til steder som Utenriksdepartementet frarådet reiser til på utreisetidspunktet.

Ifølge sikrede returnerte ektefellen til Norge 30.3.20. Prisen for hjemreise var på dette tidspunktet mange ganger høyere enn normalt som følge av koronautbruddet, men sikrede greide etter det opplyste å skaffe en rimeligere billett. Denne billetten fikk hun likevel ikke brukt fordi russiske myndigheter stengte luftrommet over Russland, og kun russiske borgere fikk gå om bord. Hun måtte derfor bestille en ny, dyrere billett samme dag.

Sikrede har opplyst at han har betalt til sammen kr 28 000 for å få sin ektefelle hjem fra Iran, men at han forventer å få tilbakebetalt kr 14 000 fra flyselskapet.

Sikrede klaget til selskapet 31.3.20 og etterlyste i den forbindelse informasjon om reiserådet fra 8.1.20.

Selskapet foretok etter dette en ny vurdering, men opprettholdt avslaget 4.5.20.

Sikrede krever dekning for merutgifter til ektefellens hjemreise etter vilkårene for evakuering. Han viser til at de var i en spesiell situasjon, og at det ikke kan anses som uansvarlig av ektefellen, som selv kom til Norge i 2019, å reise til Iran da broren døde. Beslutningen om å dra ble tatt i samråd med lege, da ektefellen på dette tidspunktet var gravid, og de opprinnelige reiseplanene ble lagt før de visste at de ventet barn. For sikrede handlet det om å redde livet til deres ufødte barn, da legen mente det var best at ektefellen dro til Iran i den situasjonen som hadde oppstått. Hun spontanaborterte likevel fire måneder på vei under oppholdet i Iran. Selskapet viste i første kontakt på telefon forståelse for det triste som hadde skjedd, og sa at de ville hjelpe til både med evakueringen og lege- og sykehuskostnadene. Sikrede fikk også beskjed om at selskapet ville dekke ny billett for å få ektefellen hjem, dersom han bestilte dette selv. Sikrede forstår ikke hvorfor selskapet har snudd i ettertid, og han er skuffet over måten selskapet har behandlet saken.

Selskapet avviser ansvar og viser til at da sikredes ektefelle reiste til Iran, hadde Utenriksdepartementet frarådet alle nordmenn å reise dit. Vilårene pkt. 3 sier at forsikringen ikke gjelder reise til sted som det Norske Utenriksdepartement fraråder reise til på utreisetidspunktet. Selv om selskapet innledningsvis viste til 1.1 i forsikringsbeviset om at sikrede før avreise plikter å sjekke offisielle reiseråd for det aktuelle området, påberoper selskapet ikke at det foreligger brudd på sikkerhetsforskriften om dette, men peker på at forsikringen ikke gjelder på steder hvor UD fraråder innreise på reisetidspunktet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for sikredes utgifter til evakuering.

Sikredes forsikring gjelder for reiser i hele verden, men har i pkt. 3 unntak for:

- reise til sted som Det Norske Utenriksdepartementet (UD) fraråder innreise til på reisetidspunktet.

Sikredes ektefelle reiste til Iran 26.1.20. På dette tidspunktet gjaldt ifølge regjeringens nettsider følgende reiseråd for Iran:

REISERÅDET ER SIST OPPDATERT: 08.01.2020 - FORTSATT GYLDIG

Iran - reiseråd

Utenriksdepartementet fraråder reiser til Iran som ikke er strengt nødvendige.

Reiserådet var begrunnet i uroligheter i Iran.

Fraråding gjelder kun reiser som ikke er "strengt nødvendig". Dette er en formulering benyttet av UD, og det er utenfor nemndas mandat å tolke denne. Sikrede anfører imidlertid at reisen var strengt nødvendig fordi det var dødsfall i nær familie, og legen mente det var best for sikrede å reise. Nemnda vil derfor peke på at formuleringen "strengt nødvendig" tilsier at man kan reise dersom formålet med reisen er å gjøre noe som er strengt nødvendig, og dette gjøremålet ikke kan oppnås på annen måte enn ved fysisk oppmøte. Nemnda antar at en legeerklæring om at en reise er "strengt nødvendig" for sikredes helse må aksepteres, men dette er ikke fremlagt. Nemnda kan heller ikke se at det er dokumentert at dødsfallet førte til at sikrede hadde gjøremål i Iran som ikke kunne gjennomføres uten fysisk tilstedeværelse. Nemnda kan derfor ikke se at dette vilkåret er oppfylt. Reisen er i så fall unntatt etter vilkårenes pkt. 3.

Sikredes forsikringsbevis fra 30.1.20 inneholder følgende klausul under overskriften "sikkerhetsforskrift":

1.1. SJEKK OFFISIELLE REISERÅD

Før avreise plikter sikrede å sjekke offisielle reiseråd for det aktuelle området. Reiseråd finnes på Det norske utenriksdepartementets (UD) nettside www.landsider.no. Forsikringen gjelder ikke på reise til sted som UD fraråder innreise til på reisetidspunktet.

Forholdet mellom denne klausulen og vilkårenes pkt. 3, jf. siste pkt. i 1.1, er uklart. Selskapene har tidligere ved objektive ansvarsbegrensninger som er tvilsomme i forhold til fal. Kap. 4 "helgardert" ved utforme en sikkerhetsforskrift knyttet til en gitt risiko samtidig som de unntar den samme risikoen i en objektiv ansvarsbegrensning. Bull, Forsikringsrett s. 409, mener en fortolkning her tilsier at man ser bort fra ansvarsbegrensningen. Forutsetningen her er imidlertid at den objektive ansvarsbegrensningen gjelder handlinger eller unnlatelser hos sikrede. I nærværende sak sier sikkerhetsforskriften at sikrede har plikt til å sjekke reiserådene. Ansvarsbegrensningen gjelder imidlertid ikke reiser hvor sikrede ikke har sjekket reiserådene, men reiser hvor UD fraråder innreise på reisetidspunktet. Den objektive begrensningen er knyttet til et helt objektivt forhold, UD's reiseråd, og ikke til sikredes handling eller unnlatelse.

Selv om nemnda finner "sikkerhetsforskriften" i 1.1 misvisende, mener nemnda derfor at den geografiske begrensningen i vilkårene må gjelde. Nemnda er heller ikke kjent med at forsikringens geografiske anvendelsesområde har vært diskutert som skjult handlingsklausul. I utgangspunktet regnes dette som en del av den objektive beskrivelsen av forsikringsproduktet som faller utenfor fal. kap. 4.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).